

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ: ПОДАТКОВИЙ АСПЕКТ

Нематеріальний актив згідно П(С)БО 8 [2] є немонетарним активом, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований. При цьому не визнаються нематеріальним активом, а підлягають відображенню у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені: витрати на дослідження; витрати на підготовку і перепідготовку кадрів; витрати на рекламу та просування продукції на ринку; витрати на створення, реорганізацію та переміщення підприємств/установ або їх частини; витрати на підвищення ділової репутації підприємства/установи, вартість видань і витрати на створення торгових марок (товарних знаків).

Зауважимо, що систематичний розподіл вартості нематеріальних активів, що амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації) є складовою обліку витрат, тому розглянемо більш детально дане питання.

Згідно Податкового кодексу України [1] не підлягають амортизації наступні об'єкти обліку: вартість гудвілу; витрати на придбання/самостійне виготовлення невиробничих основних засобів, невиробничих нематеріальних активів; на ремонт, реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення невиробничих основних засобів, невиробничих нематеріальних активів.

Податковий кодекс України [1] визначає шість груп нематеріальних активів та строки нарахування амортизації на них:

1) права користування природними ресурсами (право користування надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічною та іншою інформацією про природне середовище). Строки нарахування амортизації визначаються згідно правостановлюючого документа (ПД);

2) права користування майном (право користування земельною ділянкою, крім права постійного користування земельною ділянкою відповідно до закону, право користування будівлею, право на оренду приміщень тощо). Строки нарахування амортизації визначаються згідно ПД;

3) права на комерційні позначення (права на торговельні марки (знаки для товарів і послуг), комерційні (фірмові) найменування тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті. Строки нарахування амортизації визначаються згідно ПД;

4) права на об'єкти промислової власності (право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, комерційні таємниці, в тому числі ноу-хау, захист від недобросовісної конкуренції тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті. Строки нарахування амортизації визначаються згідно ПД, але не менш як 5 років;

5) авторське право та суміжні з ним права (право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, програми для електронно-обчислювальних машин, компіляції даних (баз даних), фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті. Строки нарахування амортизації визначаються згідно ПД, але не менш як 2 роки;

6) інші нематеріальні активи (право на ведення діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо). Строки нарахування амортизації визначаються згідно ПД.

Нормами Податкового кодексу України [1, 3] також задекларовано, що у випадку, якщо відповідно до правостановлюючого документа строк дії права користування нематеріального активу не встановлено, такий строк корисного використання визначається платником податку самостійно, але не може становити менше двох та більше 10 років. Згідно П(С)БО 8 [2] нематеріальні активи з невизначеним строком корисного використання амортизації не підлягають.

Отже, визначимо методи нарахування амортизації нематеріальних активів. Згідно П(С)БО 8 [2] метод амортизації нематеріального активу обирається підприємством/установою самостійно, виходячи з умов отримання майбутніх економічних вигод. Розрахунок амортизації при застосуванні відповідних методів нарахування здійснюється прямолінійним, кумулятивним, виробничим методами та методами зменшення залишкової вартості та прискореного зменшення залишкової вартості нематеріального активу.

Список використаної літератури:

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.
3. Сичевський І. Нематеріальні активи: податковий облік // Вісник. Офіційно про податки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/5893>.